

SÜRDÜRÜLEBİLİR YENİLİKÇİ FİNANS VE TÜRKİYE

M. Ferhan KAPTAN – Kadir DÖNMEZ
Finans Kulüp

Finans Kulüp, kurulduğu yıldan beri amacına dönük olarak gerçekleştirdiği etkinlikler, yaptığı fikri çalışmalar ile Türk Finans Sisteminin gelişmesine ve ilerlemesine katkıda bulunmuştur. Finans Kulüp, geçmiş tecrübeleri ışığı altında, önümüzdeki dönemde yenilikçi ve yaratıcı düşünmeyi teşvik eden, geleceğin finansal sisteminin şekillenmesine katkı sağlayacak, İstanbul Finans Platformu'nun kurulması ile ilgili proje çalışmasını tamamlamıştır.

Bildiğiniz gibi, Türkiye, 2000 yılından itibaren ekonomik ve finansal sistemin yeniden yapılandığı ve şekillendiği bir evreyi yaşamıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen gelişmeler, ekonomide büyümeyi ve toparlanmayı sağlamıştır.

Bu dönemde, iç ve dış faktörlerin elverişli bir ortam yaratması ile Ülkemiz, ekonomik kalkınma ve büyüme performansında ciddi bir sıçrama yaşamıştır. Ancak döneme özgü olumlu koşulların önümüzdeki dönemlerde sürme olasılığının giderek azalması neticesinde sürdürülebilirliği sağlamak üzere, uzun dönemli bir perspektif ile geliştirilecek politikalara ve iş modellerine ihtiyaç olacağı düşüncesi toplumda yaygın kanaat haline almıştır.

Finans Kulüp, önümüzdeki süreçte değişecek ekonomik, ekolojik ve toplumsal dinamikleri içinde barındıran **"Sürdürülebilir Yenilikçi Finans"** projesini hayata geçirmiştir. Bu projenin amacı, finans sektörünün sürdürülebilir olmasına yardımcı ol-

mak ve sürdürülebilir ekonomik kalkınma için bir geçişi kolaylaştıracak önerileri düzenlemek üzere, gündemi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla projede, bilim insanları, uygulayıcılar ve paydaşlar arasında bir diyalog düzenlemek, laboratuvar çalışmaları ile simüle edilmiş pazarlarda deneyim sağlamak ve politika yapıcılarını bilgilendirmek üzere etkinlikler planlanmıştır. Projeden sağlanacak fayda ise, sürdürülebilir ekonomik gelişme ve büyümeyi, çevrenin korunmasını sağlayarak toplum ve iş dünyasının ihtiyaçlarının etkin şekilde giderileceği yapısal değişikliklerin hazırlanması olacaktır.

Finans Kulüp, Finansal Tüketicilerin ve paydaşların (mevcut ve potansiyel, çalışan ve faydalanan) finansal okuryazarlığının artışı sağlamak ve finans sektöründe çalışan insan kaynağının yetkinliklerini geliştirmeyi hedefleyerek kurduğu platformun adını da **"Sürdürülebilir Yenilikçilik Merkezi"** olarak belirlemiştir. Sürdürülebilir Yenilikçilik Merkezi etkinlikleri, her yıl, finansal ve toplumsal gelişmeyi teşvik edecek, farklı temalar ile yürütülecek şekilde planlanmıştır. Etkinlikler, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine yönelik olarak iki temel konu başlığı altında hazırlanmıştır,

- 1- eğitim: deneyim ve tecrübe kazanılması, laboratuvar çalışmaları,
- 2- iletişim: işbirliklerinin güçlendirilerek, geçmişini anlamak ve geleceğe doğru bakış açısını elde etmek.

Toplumsal ve sosyal faydanın sağlanması ve finans sektörünün sürdürülebilirliği için önemli bir unsur olan "insan kaynağının geliştirilmesi", projede desteklenmiştir. Sosyal yatırım boyutu ile yenilikçi düşünebilen insan kaynağının yetkinliklerinin güçlendirilmesi, ana hedef olarak seçilmiştir. Aynı şekilde Platformu oluşturan tarafların, geçmişini öğrenmek, anlamak ve analiz etmek, bugünü ve geleceği tartışabilmeleri için iletişim etkinlikleri oluşturulmuştur.

Bu etkinlikler ile Finans Dünyası ve Sektörünün, gelecekte sadece ortakları için değil, aynı zamanda topluma değer kat-

mak üzere ve topluma hizmet konularında nasıl bir rol üstlenebileceklerinin tartışılması ve geliştirilecek önerilerin değerlendirilebilmesi için bir "Platform" olması hedeflenmiştir. Günümüzde finans kurumları, sadece gerçekleştirdikleri aracılık hizmetleri ile "finansal sermayenin" karlılığına odaklanmakla birlikte, bunun sürdürülebilirliğini ve yarattığı katma değerleri de göz önüne alınması gerektiğine inanmışlardır.

Gelişmiş ekonomilerde kabul gören bu geniş perspektif, uygulanan kalkınma politikalarının yeniden şekillenmesini etkilemiştir. Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından yayınlanan "Küresel Riskler – 2014" belgesinde, tasarlanacak yeni modeller ile birbirine bağlı, iç içe geçmiş küresel risklerin, olası olumsuz etkilerinin ölçülmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu risklerin ilk 10'u ele alındığında, finansal ve ekonomik, çevre ve iklim özellikleri, su ve gıda yetersizlikleri, sosyal ve toplumsal kararsızlıklar ve yönetim konularının öne çıktığı görülmektedir.

İşte bu çerçevede, finansal sistemin sürdürülebilirliğinin bir takım yenilikçi ve yaratıcı düşünme modellerinin desteklediği ürün ve hizmetlerin sunumu ve bunların yarattığı katma değer ile gerçekleşeceği, kabul edilmektedir.

Projemizin önem verdiği bu hususlarla ilgili olarak görüşlerimizi paylaşmak faydalı olacaktır.

Ekonomik refah: Toplumsal refah ve gelir seviyesinin yükselmesi ekonomik refahın artması anlamına gelmektedir. Ülkemizde geçtiğimiz yeniden yapılanma döneminde ortalama kişi başı milli gelir artarken, özellikle işsizlik, yıllardır koruduğu seviyelerde sürmüş ve önemli ölçüde gelir eşitsizliği artmıştır. Önümüzdeki dönem için en çok tartışılan konuların başında "**Orta Gelir Tuzağı**" yer almaktadır. Bu konunun, ekonomik refahın artmasında en büyük engeli oluşturma olasılığı vardır. Finans sistemi, ekonomik refahın artmasına dönük rasyonel uygulama-

* Orta Gelir Tuzağı, kişi başına düşen GSYH bakımından orta gelir düzeyine ulaşmış ülkelerin ve/veya bölgelerin belirli bir gelir bandında sıkışıp kalma, yani üst gelir düzeyine geçememe durumu olarak tanımlanmaktadır.

ları tartışarak, orta gelir tuzağı etkisini azaltabilecek uygun koşulları yaratabilecek uygulamaları öne çıkarmalıdır.

Çevre: Dünya çevre koşullarının, giderek daha kötü bir şekilde yönetilen uygulamalar ile bozulması hızlanmıştır. İklim değişiklikleri, kuraklık dâhil birçok bozulmayı tetiklemiştir. Su kullanımı ve gıda yetiştiriciliği etkilenmiş, toplumsal sonuçları da ortaya çıkmaya başlamıştır. Ülkemizde, çevre koşullarının daha dikkatli bir şekilde ele alındığı uygulamalar konusunda finans kurumlarının çabalarının desteklenmesi ve toplumsal bilincin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Sosyal fayda: Finansal uygulamalar, hizmet ve ürünler, sosyal faydanın yükselmesini destekleyecek yapıda tasarlanmalıdır. Bu konuda girişimciliğin ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi en önemli unsurlardır. Küçük ve Orta Boy işletmeciliğin, uygun koşullarda finanse edilmesini ve aynı zamanda mentorluk desteği ile danışmanlığının sağlanması önemli bir katkı sağlayacaktır.

Toplumsal gelişim: Ekonomik ve Finansal gelişim, beraberinde getireceği yan etkiler ve bozulması halinde yaratacağı büyük kayıplar nedeniyle, önemle üzerinde durulması gereken bir husustur. Ekonomik refahın artışı sağlanırken, bunun sürdürülebilirliği sosyal politikalarla desteklenmelidir. Refah sadece ekonomik bir ölçüt olarak karşımıza çıkmış ve sosyal gelişim yeteri kadar önemsenmemiştir. Önümüzdeki 25 yıl Türkiye açısından değerlendirilmesi gereken çok önemli bir dönemi işaret etmektedir. Nüfus yapımız hızlı bir şekilde değişmektedir.

Bu değişim üretim, tüketim, tasarruf ve harcama şekillerini de etkileyecektir. Bu değişimin etkileri, ekonomik performans ve finansal etkinliklerde hızlı bir şekilde karşımıza çıkacaktır. 2050 yılından itibaren, toplam nüfus azalırken, üretken olmayan ve bağımlılık arz eden nüfus artmış olacaktır. Önümüzdeki bu döneme hazırlık olmak üzere, "demografik fırsat penceresi" olarak tanımlanan 25 seneyi ekonomik açıdan planlayarak, finansal ürünlerle de destekleyerek geçirmemiz gerekmektedir. Bu süreçte, üretken yaştaki nüfus için verimli istihdam olanaklarının

sunulması halinde, yüksek büyüme, gelir ve refah artışı sağlanarak, fırsat penceresi yaratılmış olacak, aksi durumda fırsat "demografik tuzak" halini alabilecektir. Nüfusun 2045 yılından itibaren değişen yaş yapısı çalışan nüfusun oranını düşürmekle kalmayacak, sağlık ve bakım harcamalarının da yükselmesine yol açacaktır. Toplumsal gelişim, ayrılan mali ve beşeri kaynağın yoğunluğu ile önem kazanmaktadır. Ancak ekonomik gelişimde iyi bir performans sağlanması için gereken bir yatırım alanı durumundadır. Bu konu çoğu gelişmiş Avrupa ülkesinde "sosyal yatırım" olarak kabul edilmektedir. Ekonomide sürdürülebilir başarı, eğitim, beceri ve teknoloji ile daha verimli ve rekabetçi çalışan yapıların kurulması sayesinde olacaktır.

Yukarıda ana hatları ile birlikte tanımlamaya çalıştığımız "gelecekteki fırsatlar ve risklerin yönetimi", finans sisteminin yenilikçi düşünce deneyimi ile başarıya ulaşabilecektir. Toplumu en geniş yapıda kapsayan Finans Sistemi, toplumsal algının oluşmasını kuvvetlendirecek ve yapısal değişimlerin itici gücü olacaktır.

Finans Kulüp, Sürdürülebilir Yenilikçi Finans alanında proje geliştirilmesi ile ilgili inisiyatifi kullanarak, insanlar, toplum ve çevreye duyarlı ekonomik gelişmeyi sağlayacak düşünce sisteminin hazırlanmasına önayak olmuştur. Süreç, yenilikçiliğin desteklendiği, mevcut sistemin değerlendirildiği ve geliştirilecek hususların ortaya çıkarıldığı kolektif bir çalışmanın bütünü olacaktır. İş dünyası, bilim insanları, çalışanlar, öğrenciler ve sistemden fayda sağlayanların işbirliği ile sürecin doğru sonuçları yaratacağına inanmaktayız.